

Radovan Tadej
Rijeka

ČAKAVSKE GNJUSARIJE I KURBARIJE

UVOD

Čakavski pojmovi iz ovoga poetsko-leksičkoga priloga, uključujući i »nepri-
stojne« izraze, preuzeti su iz leksika primorskoga poddijalekta srednjočakavskog
ikavsko-ekavskog dijalekta koji se govori u mjestima: Hreljinu i Zlobinu (nalaze
se u sastavu Grada Bakra), Bakarcu, Kraljevici, Križišću i Šmriki (u sastavu Grada
Kraljevice) te Benkovcu Fužinskom (nalazi se u Općini Fužine). Naime, svi čakav-
ski idiomi, pa i navedeni mjesni govori, bogati su svakovrsnim vulgarizmima od
kojih neopravdano zaziremo u književnom stvaralaštvu i u jezikoslovnim raspra-
vama.

No zašto bježati od tih i takvih riječi? Zašto ih prešućivati? Čemu zazori prema
njima? Makar nam govore o *prostarijama* i *porkarijama*, one su punopravni dio
rječničkoga blaga jednoga jezika sa svojom specifičnom funkcijom i značenjem.

Odmičući se od njih, osakaćujemo rječnik, gubimo pučku sočnost, uskraćuje-
mo si poetičnost, ekspresivnost, točnost i preciznost u komuniciranju.

Nemojmo se, zato, sramiti dok čitamo ovaj mali prinos glosariju čakavskih
gnjusarij, *praščarij*, *pizdarij*, *gadarij* i *kurbarij*. Smjerokaz nam može biti **Vinodol-
ski zakonik**, u kojemu čakavski, srednjovjekovni zakonodavci (a. d. 1288.) koriste
u pravnoj terminologiji izravan i vrlo precizan glagol *jebat*, pa članak 56. ovog akta
glasi: *Ako bi ki učinil silu ženi koi jebući ili bi hotil jebati ima knezu platit libar 50,
a toi ženi tolíkoe, ako se ne bude mogal napravit š nu po niki zakon*. Nema tu mjesta
eufemizmima niti zamjenskim riječima, *ljeh drito*, *šćeto-neto!* Zavirimo slobodno
bez skanjanja u tu riznicu leksičkoga blaga gdje se čuvaju čakavske *prasadije*.

Prepustimo se stihovima i riječima, njihovoj izvornosti te komunikacijskoj ja-
snoći. Neka nas očara bogatstvo čakavske *beseđe* i ukaže nam na neslućene moguć-

nosti koje hrvatskom jeziku, hrvatskoj književnosti i hrvatskoj leksikografiji mogu dati narječja!

FUKSA I BICKO

Fuksa je ime kojim su se nazivale kobile žutulisičje boje, ali *fuksa* je i imenica koja označava žensku osobu lakog ili sumnjivog morala. Onu koja voli *zastraniti* i uvijek imati nešto *z bande*. Čakavske istoznačnice ili bliskoznačnice *fukse* bile bi: *kurbišće / kurba / kuraba / kurbača, flundra / flundrača, štramba / štranba / štrambe- ra / štranbera / štrambre- ra / štranbrera, palandra / palandrulja / palandrača, putana, prasica / kurba prasica, kurba kobila, ždribica, kuja, jebica / jebača / jebačica / jebežljivica / jebaljka / jebara...*

U čakavskim govorima je čest slučaj da jedan izraz, osim osnovnog dobiva i dodatna značenja. Tako je *palandra* izvorno skitnica, lualica, a danas se *palandru- nom* smatra ženska osoba koja luta, skita, ali u tom svom skitanju i skače iz kreveta u krevet. Drugim riječima, ponaša se promiskuitetno. I korištenje augmentativa učestalo je u čakavskim govorima, pogotovo kada se želi naglasiti neka negativna ljudska osobina. U ovom slučaju to bi bile sljedeće uvećanice: *fuksetina / fuksina / fuksara / fuksača, kurbetina / kurbesina, flundretina / flundrača / flundračina, palandrina / palandračina, samnjičina, prasičina, kobiletina, kravetina...* Mili Bože, koliko gruba nazivlja, a samo se radi o ženi kojoj muški rod nije mrzak!

HAIKU OD KURAB

*Ona flundrina
Kurbesina kurbišće
Prava kurbača*

Da ne bude zamjerki, spomenut ćemo i muške istovrijednice! To bi bile ove riječi: *jebežljivac / jebac / jebaro / jebo / jebač / jebačina, kurbeš / kurbešina / kurbar / kurbiš / kurviš / kurber, gunjar / gonjar, žinjar / ženjar / žinar / ženar / žinskar / ženskar / žensar / žinsar, pudro, kljepac, petešina, jaruh / jarušina / jarčina, junac / junčina, bicko, ždribčina, prč / prčina.*

Dobro, dobro zaprite štalu aš bi van se ta bicko i na koze sprtil!

Pa tko je taj ča *bi se sprtil i na koze*? To je bicko, rasplodni bik, bak, bakonja, bikonja. Ova riječ u prenesenom značenju postaje i poruga za muškarca koji je snažan, spolno napaljen kao bik, ali istodobno malouman poput goveda.

DRKALOVINA

Drkalovina, ili *drkalina*, ili *drkalj* je izdrkotina, spolni sekret, sperma, sjeme, ejakulat. U ovom kontekstu označava produkt muškog samozadovoljavanja (*drkačine* ili *drkeža*), dok bi uopćeno govoreći sjemena tekućina za čakavce bila *punjeta* / *punjata* / *punja*.

Kada bi koji neiživljeni mladac ili pokoji stari mladić učinio kakvu nepodopštinu, znalo bi se reći: *Punjeta mu j va glavu udrila!*

Jedna obična pjesmica-pitalica će nam plastično i slikovito dočarati o čemu se tu doista radi:

*Je to drito totu, tuka, šmrkalj,
Aš i zgljeda kod un gnjusni hrkalj?
Majko, ali j morda lipo drkalj!?*

JEB

Jeb / *zjeb* / *jeb* / *jebača* / *jebačina* / *jebada* / *jebež* / *jebarija* / *jebanje* sve su to čakavske *besede*, punoznačne i funkcionalne. Vrijedne pozornosti jezikoslovlja i lingvistica, pjesnika i književnika, a označavaju spolni odnos, **čin** općenja. Figurativno bi se za *jeb* moglo reći još: *mrčenje*, *prčenje*, *prcanje*, *fukanje*, *ononičenje*, *tabačenje*, *krkanje*, *guženje*, *gušenje*, *šuškanje*, *drmež* / *drmanje* i *brusada*.

Brusada je vrlo zoran i slikovit izraz jer bi *brus* u prenesenom značenju bio muški spolni organ. To ne treba čuditi, budući da imenica vagina u latinskom jeziku izvorno znači korice ili tobolac. A kao što se nož drži u koricama, tako i brus liježe u tobolac, zar ne?

Spolno općiti, jebiti, čakavski rečeno, doslovno ili metaforički: *jebat*, *mrčit*, *prčit*, *fulit*, *prcat*, *fukat*, *ononičit*, *gobit*, *guzit*, *petešit*, *tabačit*, *krkat*, *pošuškat*, *prasnut*, *gušit*, *brusit*, *drmat*...

BIN NE BIN

bin-ne-bin-bin-ne-bin
bin-ne-bin-bin-ne-bin
a-ča-da-ju-je-bin

bin-ne-bin-bin-ne-bin
bin-ne-bin-bin-ne-bin
a-ča-da-ju-zje-bin

bin-ne-bin-bin-ne-bin
bin-ne-bin-bin-ne-bin
a-ča-da-ju-je-bin

bin-ne-bin-bin-ne-bin
bin-ne-bin-bin-ne-bin
a-ča-da-ju-zje-bin

bin-ne-bin-bin-ne-bin
bin-ne-bin-bin-ne-bin
ne-bin-bin-ne-bin-bin
ne-bin-bin-ne-bin
ne-bin-ne-bin
bin-ne-bin

bin

PIZDIT I KURČIT SE

Pizda je imenica vrlo inspirativna za tvorbu riječi, leksema, fraza i metafora. Primjeri su: hidronimi *Piškica* (kamenica, prirodno udubljenje u kamenu gdje se skuplja kišnica, na kornatskom otoku Žutu), *Pizdodajka* (vrulja u opatijskoj uvali gdje se danas nalazi kupalište Angiolina), *Pizdina* i *Pizdica* (vrulje u Bakarskom zaljevu i Komiškoj uvali na otoku Visu); nadimak *Pizdiriko* (zabilježen u Hreljinu); pridjevi *pizdoglav*, *pizdast*, glagoli *dopizdit*, *pizdit*, *popizdit*, *zapizdit*, *raspizdit*, *opizdit*, imenice *pizdohran*, *pizdogljed*, *pizdohaljac*, *pripizdina*, *pizdun* / *pizdan*, *pizdarija*, *pizdecija* / *pizdrecija*, *pizdekara* / *pizdara* / *pizdača* / *pizdulja*, *pizdošvik*, *pizdulin* / *pizdolin*, fraze *ne vrediš pizde vode*, *bojin te se kod pizda dažja*, *pizda nima zube* itd.

I nekada je bilo voajera i transvestita, ali se za ove stručno-znanstvene riječi nije znalo. Nije bilo ni rječnika stranih riječi, ni enciklopedija, ni leksikona. I kako onda *popu reći pop*, *a bobu bob* i ostati pristojan? Nemoguća misija. Tu pomaže jedino domišljatost negdanjih čakavaca koji su skovali posebne izraze za označavanje osoba ovih sklonosti: *pizdogljed*-voajera (*pizda* + *gljedat*) i *pizdohaljac*-transvestit (*pizda* + *halja*). Tako su nastale savršene kovanice kojih se ne bi postidio ni sam Bogoslav Šulek, glavom i bradom.

A što reći za *pizdohrana* i kako ga objasniti? Izvorno je nastao spajanjem imenice *pizda* i glagola *hranit* (spremiti, sačuvati, pohraniti), a u razgovornom jeziku se češće spominje kao *pizdohrančić* ili *pizdofrančić*. Raščlambom osnovnih riječi iz kojih je iskovana, otkriva se i značenje ove složenice. To je zet koji je došao živjeti u kuću tasta i punice, muškarac priženjen u ženinu kuću kojemu je žena dala dom. Mora biti manji od makova zrna, pa se zato ova imenica koristi jedino u deminutivu. Zasigurno se nije moglo *pripizdeka* / *došopica* / *priženjača* zamisliti kao *pizdohrančinu*. Posve neprimjereno. Tom i takvom čovjeku priliči se biti samo *pizdofrančić*! I tu se vidi logičan slijed čakavskog nazivlja, jer *priženja* / *domazet* pod krovom tasta i punice ne može biti goropadni i *netorajan pizdofrančina*! Nikad, nigdje i nikako!

Imenica *pizda* je, kao što je već rečeno, vrlo nadahnjujući etimon u čakavskom narječju! *Kurac* nije toliko nadahnio stvaratelje **čakavizama**, pa su od ove osnovne riječi nastala samo četiri čakavska pojma, i to glagoli *kurčit se*, *nakurčit se* i *dokurčit* te imenica *kurcagulja* (*dokurčit*: postati nepodnošljiv, prevršiti mjeru, doći do granice preko koje se više ne može trpjeti, dojaditi, dodijati, dosaditi, dozlogrditi, *dopizdit*; *kurcagulja*: rugalica za šmokljana, smušenjaka, nezgrapnika, smetenjaka, nespretnjakovića, tikvana, zvekana; *kurčit se*: praviti se važan, *petešit se* – »kur« u praslavenskom jeziku je pijetao, kokot; *nakurčit se*: dovesti se u stanje ljutine, velike ljutnje i žestoke srdžbe, postati gnjevan, rasrditi se, razljutiti se, naljutiti se – **čakavski pandan** i bliskoznačnica ovome glagolu mogla bi biti riječ *raspizdit se*). Tu bi bili još i neizbježni frazemi, kao npr. *tup kod kurac*, *kurac od ovce (ovci)*, *z tujin kurcun po koprivah mlatit*, *kurac ti jimaš pameti* itd.

ONOMU KI SE STALNO KURČI I NABANDIVA

*ča se kurčiš i nabandivaš
brajne i tobože
ki smo ča smo*

*zavdal si narodu
i celomu svitu
dodijal si
dokurčil
i dopizdil
tako da znaš*

*prava si predstava
kurcagulja
ka se ljuh prečinja*

*zato mi moreš
jušto takov kakov si
nos v rit
zabit
nabit
zapičit
napičit
zarinut
porinut*

*i unda mi puhat
va pušak*

RIT I RITIŠĆE

U jednom značenju *ritišće* je dio hlača koji priliježe na stražnjice (*rit*, *guzicu*, *prkno*, *pušnjicu*, *prdelku*), a u drugom ukupna površina stražnjice, njezin cjelokupan obujam i zapremina u čijem *sridišću* / *središću* je *prohod* koji dijeli čitavu guzicu u dvije polutke. Na donjem završetku *prohoda* je *pušak* (Grobničani bi rekli škujac, a Bakrani *pušnjak*).

Ako *ritišće* na hlačama mlohavo visi (*kambasa*, *klemba*), tad *nij ni boba riti* (*ta jisti j tašč čovik i prezritnjak* – mršavac, plosnata trbuha i isto takve stražnjice). Osoba suprotnih tjelesnih obilježja, guzonja širokih bokova i velike stražnjice (*jima fanjsko ritišće*), bio bi čakavski opisan kao *ritonja* / *ritat* / *ritast* / *ritan*, *guzat* / *guzast* / *guzan* / *guzičat* / *guzičan* / *guzanina*.

Mnogo je čakavskih (istini za volju i nečakavskih) uzrečica, frazema, rugalica, poštapalica i poslovice, nastalih u narodu, koje su vezane uz *rit* i *guzicu*. Primjerice:

Nič na nju, a ne se va nju!

Saka rit pride ne sekret!

Jušto si ustal kod i rit na serilu!

Hodi v rit!

Nima ni boba riti!

Nos mi v rit zapiči!

Vrag će ti se z riti vozit!

Ni v rit ni mimo!

V riti smo!

Pogodil si kod z prstun va guzicu!

Past ćeš na rit!

Dobit ćeš z nogun v rit!

Da ti rit vidi puta!

Poliži mi rit!

Zagnjeta mu se v rit!

SAMNJICA

Za onoga iskonskoga čobanina goveda nisu manje vrijedna bića. Dapače, ravnopravna su ljudskom rodu. Neka stoga ne čudi što su termine iz životinjskog miljea stari čakavski čobani prenosili na ljude i međuljudske odnose, a poglavito se to odnosi na ono nazivlje koje ima spolnu konotaciju. Tako se *jebaro* i *jebalica* nazivao još i *prč*, *jaruh*, *petešina*, *junčina*, *ždribčina* ili *bicko*, a *jebulje* i *jebare* su postajale *kurbe kobile*, *fukse*, *kurbe prasice*, *jarušice*, *ždribice*, *junjice*, *prveskinje*, *kuje* ili *kravetine*!

Mnogi pojmovi tog nekadašnjeg svijeta više se ne rabe, a većina riječi iz vokabulara tih *težaki* i *težakinj*, *furmani*, čobani, *gunčini*, *teletari*, *trajbari*, *volari*, *poljari* i *kosci* bit će ili su već zaboravljene. Među tim zagubljenim riječima je i *samnjica*, čakavska zastarjelica, naziv za kravlju plodnicu, maternicu, uterus. Preneseno i vulgarno *samnjica* je pejorativno počela označavati ženski spolni organ, vaginu, ali je postala i pogrdnica za žensku osobu koja učestalo mijenja ljubavne partnere i na glasu je kao kakva promiskuitetna *piška* ili *pizdurina*.

SAMNJIČINA

*Na se va se ononičit
Ča poda se još i spičit
Prvo sega triba račit
Samnjičinu potabačit*

*Unda sakraminski mrčit
Kod kakov jaruh naprčit
Sapraboljski opandrčit
A na kraju zalevrčit*

TUMAČ GNJUSARIJ, KURBARIJ

i drugih manje poznatih riči

Banda – (tal.) strana;

Bob / bobić / bobićac / bobica / bobulja / bobak – malo, beznačajno, neznatno, sitno, vrlo mala količina, mrva / mrvica; čakavske istoznačnice i bliskoznačnice: SLED, ZERA, KUSIĆ, SUZICA, BOKUNIĆ, KOMADIĆ, TRUH, KAP, PRAŠIĆ, PAHALJ, UNČA, OTOGALJ, OGU LJAK, PREZA, **ČEHULJICA**, NIŠ, POLIĆ, MAĆO / MIĆO / MAĆE / MIĆE / MIĆUŠNO / MIĆEŠNO / MIĆERO / MIĆAŠNO / MIJUŠNO / MALJAŠNO / MALJEŠNO / MALEŠNO / MAJAŠNO / MAĆEŠNO / MALJAHNO / MAJEŠNO;

Brajne (arh. poštapalica) – brate, brajanje, brajko. *Brajne, ča si se?*

Cur – mokraća, urin, v. PIŠ;

Curanja – mokrenje, uriniranje, pišanje, PIŠADA;

Curilo / curilnjak – popišanac, zapišanic, POCURANAC;

Curat – mokriti, urinirati, PIŠAT. *Na vetar se ne cura! Curat na koprive!*

Dodijati – dosaditi, dojaditi, dotužiti, DOPIZDIT, DOKURČIT, ZAVDAT;

Driska / drizga / drizgavica / dristavica / driščavica / driskavac / driskulja / drizgulja / drizgetača / driskalica / driskavica – proljev, istoznačnice: BRIZGA / BRIZGAVICA / BRIZGAVAC / BRIZGULJA / BRISKULJA / BRIZGAČA, PROLIV, SRAČKA / SRAČKAVICA / SRAČKALICA / SRAČKAVAC, POSERAVICA / SERAVICA, POTEKAVINA / POTRAKAVICA / POTEKAVAC / POTRKAČA, LIJAVICA / LEJAVICA / JELAVICA / LITAVICA / LIVAVICA, **ŠVIK / ŠVIKAVAC / ŠVIKAVICA**, KAGARELA (od venecijanski *cagarella*), FLISKAVICA / FLISKAVAC;

Driskat / drizgat – imati proljev, BRIZGAT;

- Drito** (od tal. *diritto*) – ravno, pravo;
- Drizgotina** – razrijeđeni, kašasti izmet, BRIZGOTINA;
- Drkačina / drkež** – drkanje, čin spolnog samozadovoljavanja;
- Drkalina / drkalovina / drkalj** – spolni sekret, sperma, sjeme, ejakulat, PUNJETA;
- Fanj** – dosta, prilično, podosta, poprilično, u znatnoj mjeri;
- Flundra / flundrača / flundretina** – 1. prostitutka; 2. promiskuitetna ženska osoba, KURBIŠĆE;
- Furman** (od njem. *der Fuhrman*) – vozar, kirijaš, prijevoznik;
- Gun / gon** – 1. spolni nagon; 2. sparivanje, tjeranje. *Ča se morda goniš? To pride i blagu i čoviku!*
- Gunčin / gončin** – trgovac stoke, preprodavač koji goni blago iz mjesta u mjesto, sa sajma na sajam;
- Guzat / guzast / guzan / guzičat / guzičan / guzanin** – čovjek pozamašne stražnjice, RITAT;
- Gunjar / gonjar** – muškarac izraženog spolnog nagona, v. JEBEŽLJIVAC i KURBEŠ;
- Hrek / hrkalj / hrekalj** – katar, sluz, izlučevina koja se sakuplja u usnoj šupljini, ispljuvak, pljuvotina;
- Hrekat** – ispljuvati pljuvačku;
- Jaruh** – mladi, jednogodišnji ovan;
- Jarušica** – ovca koja se još nije ojanjila;
- Jeb / jebo / jebača / jebačina / jebada / jebež / jebarija / jebanje** – čin spolnog općenja, jebanje, ZJEB, FUK, BRUSADA, DRMEŽ, TABAČINA, MRČENJE, PRČENJE, PRCANJE, FUKANJE, ONONIČENJE, GUŽENJE, KRKANJE, ŠUŠKANJE, GUŠENJE, DRMANJE;
- Jebarnik** – mjesto jebanja, jebalište, fukodrom / fukalište;
- Jebat** – spolno općiti, jebiti, jebati, preneseno: MRČIT, PRČIT, FULIT, PRCAT, FUKAT, figurativno GOBIT, ONONIČIT, GUZIT, PETEŠIT, TABAČIT, KRKAT, POŠUŠKAT, PRA-SNUT, KRESNUT, GUŠIT, BRUSIT, DRMAT;
- Jebežljivac / jebac / jebaro / jebačina / jebač / jebo / jebalica** – jebač, muškarac koji često, rado i(li) dobro jebe;
- Jebica / jebačica / jebača / jebežljivac / jebaljka / jebulja / jebara** – jebačica koja se često, rado i(li) dobro jebe, promiskuitetna ženska osoba;
- Junjica** (arh.) – junica;
- Jušto** – baš;
- Kambasat / kanbasat** – 1. besciljno tumarati, lutati; 2. visjeti mlohavo kao npr. glomazna stražnjica, prevelike ženske grudi, tusti podbradak, zadblijani trbuh, nepodvezana kila, opuštena jaja ili onemoćalo udo, KLEMBAT, BIMBAT / BEMBAT. *Jaja su ti se obisila i š njimi ljev kambasaš simo pa tamo!*
- Kergenjača / kergenjula** – 1. onaj tko vrši veliku nuždu, *kergenja*, kenjac / kenjo / kenjčina, SERAC; 2. nespretnjaković, nesposobnjaković, kilonja ili onaj koji govori gluposti, dosađuje besmislicama, praznim obećanjima i hvastanjem;
- Kergenjat** – obavljati veliku nuždu, KENJAT, SRAT, BAKAT, KAKAT;

- Klembat / klenbat / kljembat / kljenbat / kljembesat / kljimbessat / kljenbesat / kljinbesat / kljinbat / kljimbessat / klenpetat / klempetat / kljenpetat / kljempetat / klanpusat / klampusat** – mlohavo se opustiti poput sala na tijelu ili hladetine (*žulice*) u tanjuru, KAMBASAT. *Salo ti po celin telu kljenbesa!*
- Kljepac** – 1. kosac koji *kljepa* kosu; 2. u prenesenom značenju muškarac koji često, rado i(li) dobro spolno općiti, JEBEŽLJIVAC;
- Kršćansko** – eufemizam za ljudski izmet, drek, govno, BAKINA, NEČIST, BLATO;
- Kurbarija / kurbanje** – kurvanje, kurvarstvo, kurvarluk, pokvarenost, bludilište, blud, bludnost, razvrat, nećudorednost;
- Kurbeš / kurbešina / kurbar / kurbiš / kurviš / kurber** – kurviš, kurvar, bludnik, raskalašenik, preneseno: PUDRO, KLJEPAC, PETEŠINA, JUNAC, BICKO, PRČINA, **ŽDRIBČINA**, bodulski (na otoku Krku) FRAJON, v. JEBEŽLJIVAC, **ŽINAR** i GUNJAR. *Straha Božjega kad se spravi kurbešina z kurbesinun!*
- Kurbišće / kurba / kuraba / kurbača / kurbetina / kurbesina / kurba kobilica / kurba prasica** – kurva, bludnica, prostitutka, nevjerna žena, žena koja olako i često ulazi u spolne odnose, promiskuitetna ženturača, ženetina, FLUNDRICA, **ŠTRAMBA**, PALANDRA, PUTANA, v. JEBICA; figurativno FUKSA, KOBILA, **ŽDRIBICA**, PRASICA, KRAVETINA, KUJA... valjda zato *što* se stalno tjera i besramno, poput nabrojanih životinja, iskazuje spolni nagon. *Bog je stvoril i kurbu, i tata, i trubilu!*
- Ljeh / leh** – samo, tek, nego, jedino. *Ne će jadno ljeh ča j navadno!*
- Ma / majko** – poštapalica. *Majko, ča j ran! Mila moja ma, saki svoju zna!*
- Mrčit** – 1. raditi nešto što nije ni dobro, ni primjereno; 2. fig. spolno općiti, v. JEBAT;
- Nabandivat se / načinjat se / prečinjat se** – nastavljati se, praviti se važan, razmetati se, bahatiti se, PETEŠIT SE, NAPRČIVAT SE;
- Navadit** – naučiti, spoznati;
- Netorajan** – tvrdoglav, nepopustljiv, zagrižen, ZAVIT;
- Nič** – nešto. *Nič va se, nič na se, a bome nič i pada se!*
- Ononičit** – 1. raditi neprilične i nepristojne stvari; 2. spolno općiti, v. JEBAT;
- Opandrčit** – istući, namlatiti nekoga;
- Palandra / palandrača / palandrina / palandračina / palandrulja** – nemoralna žena, ona koja je i promiskuitetna i koja voli skitati; pogrđnica koja se često u čakavskim govorima koristi u augmentativu, KURBIŠĆE;
- Piš / pišaka / pišuraka / pišalina / pišina / pišalovina** (od venecijanski *piisso*) – urin, CUR;
- Pišada** – mokrenje, uriniranje, CURANJA;
- Pišat** – mokriti, urinirati, pišati, CURAT;
- Piška** – pička, pizda;

- Pizdača / pizdara / pizdekara / pizdulja** – žena, snažna i gruba istovremeno, tjelesno masivna;
- Pizdarija** – glupost, bedastoća, MONADA;
- Pizdast** – 1. ženskast, ženskolik, muškarac koji sliči na žensko ili ima neke ženske odlike i osobine, kao npr. hod, govor, pokrete, oblačenje i sl.; obrnuto, žena koja izgleda i ponaša se poput muškarca je MUŠKULJA; 2. preosjetljiv, tankočutan, senzibilan, MEHKO-PRDAN;
- Pizdecija / pizdrecija** – nježan i osjetljiv muškarac, ponekad i previše, PLAČIMAJKA, PLAČIPIČKA;
- Pizdit** – 1. gubiti živce; 2. pričati gluposti, govoriti nesmislice;
- Pizdoglav** – spolno neiživljeni muškarac, frustriran u neuspješnim pokušajima da zadovolji svoj spolni nagon pa mu je u glavi, tj. u mislima, stalno prisutna žudnja za spolnim općenjem;
- Pizdogljed / pizdogljedac** – voajer;
- Pizdohaljac / pizdohaljan** – transvestit, osoba koja se oblačenjem ili šminkanjem prurušava u osobu suprotnog spola;
- Pizdohran / pizdohrančić / pizdofrančić** – priženja, onaj tko se priženio, domazet, pripizdek, došopic, priženjač;
- Pizdošvik** – vino loše kakvoće ili ono koje je razrijeđeno vodom, ali se prodaje kao čisto vino; istoznačnice: FIĆURKA, KRAMATUŠ, DUDUM, RŽOLUŠ, pogrdno PIŠ;
- Pizdulin / pizdolin** – muškarac niskoga rasta, PIĆULIN;
- Pizdun / pizdan** – čovjek bez značaja, mekušac, NIŠ KORISTI, PIZDA;
- Prašćarija / prasadija / porkarija** (od venecijanski *porcaria*) – svinjarija, gnusoba, gadost, bezobraština, nečistoća, podlost, GADARIJA;
- Prčit** – 1. držati se oholo, nadmeno, NAPRČIVAT SE; 2. spolno općiti na način da se partnerica približi partneru s naprčenom zadnjicom v. JEBAT;
- Prečinjat se / pričinjat se** – predstavljati se, prenemagati se, pretvarati se, praviti se važan, držati se važnim, PETEŠIT SE, NAPRČIVAT SE, PRČIT SE, NAČINJAT SE, NASTAVLJAT SE, NABANDIVAT SE, KURČIT SE;
- Predstava** – u figurativnom smislu, pogrdnica za osobu koja se lažno predstavlja i izdaje za neku važnu i značajnu osobu ili se hvali nečim čega nema;
- Predstavljat se** – predstavljati se, praviti se važan, PREČINJAT SE;
- Prezritnjak** – *čovjek uvučene stražnjice, pa se čini kao da nema guzova.* Nima ni boba riti!
- Prohod** – razdjelnica koja dijeli stražnjicu na dvije polutke;
- Prostarija** – prostota, prostaštvo, prostackluk;
- Prveskinja** – junica koja će se prvi puta oteliti;
- Prvo** – prije;
- Pudro** – pokvarenjak, KURBEŠ;
- Punjata / punja / punjeta** – izdrkotina, ejakulat, v. DRKALINA;
- Pušak / bakarski pušnjak** – čmar, anus, šupak;

- Račit se** – širiti noge. *Ča se račiš, ča te nij sran Boga i ljudi!?*
- Rit** – zadnjica, stražnjica, GUZICA, PRKONO, PRDELKA;
- Ritno črivo** – debelo crijevo, rektum. *Veseli se moje ritno črivo, jur ti danas nije bilo krivo!*
- Ritan / ritonja / ritanina / ritast / ritat** – osoba pozamašne stražnjice, GUZAT;
- Ritišće** – 1. dio hlača koji priliježe na stražnjicu; 2. ukupna površina cijele stražnjice;
- Saka / saki** – svaka, svaki;
- Sakraminski / sakramenski** – prilog u značenju snažno, jako, izrazito;
- Samnjica** (arh.) – 1. kravlja plodnica, maternica; 2. preneseno i vulgarno ženski spolni organ, vagina, ali i pogrđnica za žensku osobu koja učestalo mijenja ljubavne partnere, PIŠKA, PIZDURINA;
- Sapraboljski** – naročito, osobito, vrlo, veoma;
- Se** – sve;
- Sega** – svega;
- Sekret / šekret** – nužnik, zahod, **serilnjak**. *Doć će guzica na sekret! Saka rit pride na sekret!*
- Serac / serilo / seruta / poseruta / posra / poserulja / serilina / serulja / serčina / serilnjak** – onaj koji sere, vrši veliku nuždu, seronja, sroljo, posranac, serator, GOVNJAR, KERGENJAČA. *Sere li ga sere, a nikako da se zisere!*
- Seravica / poseravica** – proljev, DRIZGA, SRAČKA;
- Serilo / seraža** – sranje. *Ustal je kod drek na serilu!*
- Serilnjak** – 1. seronja, SERAC; 2. zahod, WC, toalet, nužnik, mjesto na kojem se sere, kenjara, čenifa, KOMORNJAK, SEKRET, PROVAŽA, KONDOT, KAKARA, SERIŠĆE;
- Sprtit** – popeti;
- Sračka / sračkavica / sračkalica / sračkavac** – proljev, DRISKA, SERAVICA;
- Srat** – obavljati veliku nuždu, srati, preneseno POĆ NA STRAN, POĆ SE OSNAŽIT, UDELAT SERILO, BAKAT, KAKAT, SMRADIT, POBLATIT, POTANEČIT SE, PONESNAŽIT SE, OSNAŽIT, KERGENJAT. *Ma ćeš na retko srat!*
- Šćeto** (od tal. *schietto, schieto e netto*) – kazati jasno, reći otvoreno, nedvoismisleno, čisto i jasno. *Šćeto-neto ne za ritun, ljuh drito va oči!*
- Štramba / štranba / štrambera / štranbera / štramrbera / štranbrera** (od tal. *strambo* – nastran, iskrivljen, neravan, čudan) – »laka« nemoralna žena koja je zastranila, promiskuitetna žen-turača koja ljubuje »sa strane«, izvan braka, KURBIŠĆE;
- Tašč** – mršav, mršavac, mršavko, suh, slabašak, bez trbuha i bez riti;
- Tabačina** – fig. čin spolnog općenja, jebačina;
- Tabačit** – fig. spolno općiti, v. JEBAT;
- Teletar** – mesar koji kupuje telad, naku-pac koji trguje telcima;
- Težak / težakinja** – najamni-a radnik-ca na fizički teškim poslovima, nadničar / ka;

- Totu / tuka / tukar / totu / tutu / totur / totukar / tutukar / totuka / tutuka** – tu, ovdje, bodulski (na otoku Krku) TOTEKA;
- Trajbar** – 1. čoban koji vodi *trajbu*, tj. krdo stoke za ispašu ili za prodaju; 2. preneseno skitnica, tumaralo;
- Un / unjisti** – on, onaj;
- Unda** – onda;
- Volar** – kirijaš koji upravlja volovskom zapregom, gonič volova;
- Zalevrčit** – prikuriti pljusku nadlani-com, PRIKURIT, PRIŽBOKNUT, ZAŽBUKAT nekoga, dati kome NA-OPAČICU;
- Zaprit** – zatvoriti;
- Zavdat** – dojaditi, dozlogrditi, DODI-JAT;
- Zgljedat** – izgledati;
- Žinar / ženjar / žinjar / ženar / žinskar / ženskar / žensar / žinsar** – ženskar, kurviš, v. GUNJAR, KURBEŠ i JE-BEŽLJIVAC.

BILJEŠKA O AUTORU

Radovan Tadej rođen je 1956. godine u Zlobinu, mjestu na razmeđu Hrvatsko-ga primorja i Gorskoga kotara, smještenom uz staru Karolinšku cestu. Zlobinski mjesni govor pripada srednjočakavskom ikavsko-ekavskom dijalektu (preciznije hreljinskom govornom tipu koji obuhvaća mjesne govore u naseljima: Hreljin, Bakarac, Benkovac Fužinski, Kraljevica, Križišće, Šmrika i Zlobin). Pjesnikovo rodno mjesto, njegova povijest, njegovi ljudi i običaji, jezik kojim govore ili kojim su govorili izvorište je i nadahnuće njegovog umjetničkog senzibiliteta i znanstvenog interesa. Do sada je objavio mnogobrojne članke, zapise, oglede, studije i pjesme u periodici i na mrežnim portalima (*Rival* Rijeka, *Čakavska beseda* Bakar, *Godine* Zagreb, *Matica* Zagreb, *Dometi* Rijeka, *Pul Matetićeve ognjišća* Ronjgi - Viškovo, *Sušačka revija* Rijeka, *BBC Goranski časopis* Mrkopalj, *Bakarski zbornik* Bakar, *Ognjište* Karlovac, *Književna Rijeka* Rijeka, *Tarsatika* Rijeka, *Republika* Zagreb, *Grobnički list* Grad Grobnik, *Zvona* Rijeka, *Novi list* Rijeka, *Hrvatska rijeka* Rijeka, *Bura* Bakar, *Ča Pula*, *Čakavska rič* Split, Škabelin <https://skabelin.hr>). Suradivao je u programima Radio Rijeke, a zastupljen je u niz pjesničkih pregleda i antologija, među kojima je i Čakavsko pjesništvo *XX. stoljeća (tusculum antologija)* antologičara Milorada Stojevića, II. izdanje, nakladnici »Nova Istra« i Istarski ogranak DHK-a, Pula, 2007. godine. Prema njegovu scenariju snimljen je i dokumentarni film o Josipu Marohniću, prvaku hrvatske iseljeničke zajednice u Americi na početku 20. stoljeća. Film je snimljen 1995. godine u režiji riječkog filmaša Bernardina Modrića, u koprodukciji Istra-filma iz Rijeke i HTV-a.

Tiskao je sljedeće kanconijere:

- *Ljudi krstijani*, Centar društvenih djelatnosti mladih, Biblioteka Val, Rijeka, 1991. godine;
- *Ki smo ča smo*, Centar društvenih djelatnosti mladih, Biblioteka Val, Rijeka, 1992. godine;
- *Domaće najveće ljubavne – hrvacke starinske pivanje pobrane va naše dane na Zlobinu*, Kulturno prosvjetno društvo »Ivan Matetić Ronjgov«, Zlobin, 1993. godine;
- *Drama poetica ciacavschiana – kroz čakavski ričnik složena*, Izdavački centar Rijeka d. o. o., Rijeka, 1997. godine;
- *Rič po rič*, Izdavački centar Rijeka, Rijeka, 2001. godine;
- *Zvukovlje stihovlja – čakavski panoptikum*, Naklada Kvarner d. o. o., Rijeka, 2012. godine;
- *Astralije*, vlastita naklada, Rijeka, 2016. godine i
- *Rič na rič – čakavski glosarij*, u rukopisu.

Publicistička izdanja:

- *Iseljavanje iz Zlobina* (povijesno-sociološka studija), vlastita naklada, Zlobin, 1995. godine;
- *U potrazi za izgubljenim Zlobinjarima – Zlobinski iseljenički čeljadopis, prilozi istraživanju prekomorskog iseljavanja iz jednog malenog mjesta u zaleđu Hrvatskog primorja*, u: *Bakarski zbornik V*, Bakar, 1999. godine;
- *In search of the lost people of Zlobin* (povijesna studija na engleskom jeziku) prvo izdanje, vlastita naklada, Zlobin, 1999. godine;
- *Kukuljanovo – Sto i pedeset godina u životu jedne škole 1853. – 2003.* (povijesna studija) Fintrade&tours d. o. o. Rijeka, 2004. godine;
- *In search of the lost people of Zlobin – Research on overseas emigration from a Croatian village on the Adriatic coast* (povijesna studija na engleskom jeziku) drugo izdanje, naklada Fintrade&tours d. o. o. Rijeka, 2006. godine;
- *Priče iz zlobinske starine – prilozi za upoznavanje najstarije prošlosti našega mjesta*, četrdeset povijesnih priča objavljenih povodom 170. obljetnice zlobinske župe, Naklada Kvarner d. o. o, Zlobin – Rijeka, 2014. godine;
- *Putovima Pavla Vidasa (O životu, putovanju i pisanju jednog iseljenika)*, u suautorstvu s Vjekoslavom Jurdanom, nakladnici Institut za migracije i narodnosti Zagreb i Katedra Čakavskog sabora »Bakarskoga kraja« Škrljevo, Zagreb, 2021. godine.

tadej.radovan@gmail.com

<https://radovantadejblogcakavskogpjesnika.blogspot.com/>

<http://www.w84.org/zlobin>